

legyünk a római egyházzal, hiszen a római község tagjai vagyunk. Honi templomunk gyakran egy római templommá tágul, s mi a római püspökkel ünnepeljük a szent titkokat. Így lesz számunkra a római liturgia meghitt jóbarát. Mi különbség van a mai ünnep, meg Péter-Pál ünnepe között? Ott az apostolt, Krisztus első földi helytartóját, a világegyház pápáját ünnepeljük. Ma pedig a római egyház püspökét, amely egyházba mi is be vagyunk kebelevezve (ezért van a breviáriumban a püspökök zsolozsmája). Valamiképpen tehát római liturgiánk házi ünnepét üljük.

Reméljük, hogy e bensőséges házi ünnepet —és a hozzá tartozó házi oltárt— Róma püspöke nemsokára visszaadja a római liturgia rendkívüli formájának.

Rihmer Zoltán

Forrás: <http://capitulumlaiorum.blogspot.com/2012/01/romai-ritus-unnepe.html>

Magyar egyházzeneszek Zsolnán

Immár nyolc éve próbálok Zsolnán tenni azért, hogy változzon valami az egyházzene terén. Az eredmények, ha nem is látványosak, szép lassan mégis mutatkoznak. Az évek során sikerült összegyűjtenem egy kb. 25 fős, lelkes amatőrökből álló csapatot, akikkel szentmisén liturgikus tételeket éneklünk. Ennek nagy részét a középkori többszólamúság egyszerűbb darabjain kívül az általam átírt szlovák nyelvű gregorián tételek teszik ki. Minderről bővebben beszámoltam *Egyházzene — Zsolnán* című írásomban (*Magyar Egyházzene* XVIII [2010/2011] 203–206). Eddigi tevékenységem során csak felnőttekkel dolgoztam. Pedig az igazi távlat az lenne, ha a legifjabb korosztály is megismerhetné és megszerethetné ezt a zenét. Régóta forgatom már a fejemben egy gyermekszköla alapításának gondolatát. Amikor azonban erről a tervemről beszélek Zsolnán, mindenki kinevet. Gregoriánt éneklő gyerekek? Elképzelhetetlen. Hiszen a gyerekek gyerekmisére járnak, ami minden templomban kivétel nélkül gitáros-ugrándozós mise. Ki énekelne egy ilyen „komoly” szkólában ilyen ósdi dolgokat?

Miután egy zenetudományi munkám kapcsán 2011-ben felmérést készítettem a magyarországi énekes iskolákban, saját szememmel láthattam, hogy a magyar gyerekek igenis hajlandóak gregoriánt énekelni, és nem látszik rajtuk, hogy nagyon szenvednének közben. A felmérés során fogant meg bennem a gondolat, hogy meg kellene hívnom néhány énekes iskolás tanárt és diákot Zsolnára. A személyes példa mindig hitelesebb, mintha csak én bizonygatok, hogy Magyarországon létezik ilyesmi.

Amikor a tervemet elmondtam Kocsis Csabának és Balogh Piusznak (Buda-pesti Énekes Iskola, Gödöllői Premontrei Szent Norbert Gimnázium), készségesen támogatták az ötletet, és rögtön el is kezdhettük megbeszélni a megvalósítás részleteit. Hamar kiderült, hogy anyagi források híján nem reális egy

egész busznyai gyereket Zsolnára utaztatni. Megvalósíthatónak tűnt azonban egy kétautós megoldás, két tanár és néhány volt, ill. jelenlegi diák részvételével. Az anyagi fedezetet sikerült a Zsolnai Egyházmegye, ill. egy magáncég adományából biztosítanom. Hamar kialakult az „akció” szerkezete is: a vendégek először két kórusosmal közösen misén énekelnek egy zsolnai templomban, majd az Egyházmegyei Központ épületében előadást tartanak a magyarországi szkolamozgalomról, az anyanyelvi gregorián éneklésről és az énekes iskolákról.

Az eseményről tudósító meghívót elküldtem Szlovákia összes egyházi iskolájába, az egyházzenei oktató egyetemekre, a katolikus rádióba, felolvasták a zsolnai templomok vasárnapi hirdetéseiben, valamint az egyházmegye honlapjáról felkerült számos plébániai honlapra is. Elég sok visszajelzést kaptam az ország különböző részeiről, sokan rendkívül érdekesnek találták a témát, volt, aki előre kérte, hogy majd küldjek neki felvételt, mert személyesen nem tud eljönni.

A héttagú magyar csapat 2012. január 30-án este érkezett meg hozzánk. Másnap, január 31-én délután fél négykor a Szent Borbála-templom miséjén teljesítettünk énekes szolgálatot. A templom tele volt, de ez más hétköznapi pokon is így szokott lenni, mivel itt főleg az idősebb korosztály buzgón látogatja a hétköznapi miséket is. Ordináriumként Palestrina Missa Breviséből énekelünk Kyriét, Sanctust, Agnus Deit. Az alleluja és a kommúnió latin gregorián volt, de a kommúnió végén az antifónát szlovákul is elénekelte a magyar szkóla (itt kell megjegyezni, hogy kitűnően és rendkívül gyorsan elsajátították a szlovák kiejtést). Felajánlásra és hálaadásra a három jelenlévő kórus (magyar szkóla, ARCUS, Vlčincei Plébánia Kórusa) együtt énekelte Gibbons Iesu benignissime című motettáját, valamint a cseh Franus-kézirat egyik darabját. A fennmaradó részeket a nép énekelte *Marián Muška* orgonista (a Zsolnai Konzervatórium egyházzene tanszakának vezetője) irányításával. A misén a házigazda domonkos atya mellett koncelebrált *Dalibor Mišura* várnai és *Srankó László* bacsfai plébános, akik kifejezetten a mi rendezvényünk kedvéért érkeztek Zsolnára.

A templomból közösen sétáltunk át a közeli Egyházmegyei Központba, melynek konferenciatermében agapé várta az előadókat és vendégeket (kórusaim tagjainak köszönhetően). Az előadás délután ötkor kezdődött. Körülbelül ötvenen lehettek a hallgatók. Jelen voltak természetesen a kórusok, eljött *Michal Baláz* zsolnai püspöki kancellár, a már említett *Dalibor Mišura*, a közeli Várna (Varín) község plébánosa, *Martina Krušínská*, a Rózsahegy Katolikus Egyetem Zenei Tanszékének tanára, a misén orgonáló *Marián Muška* a konzervatórium egyházzene szakos növendékeivel, *Vanda Tuchyňová*, a Szlovák Rádió tudósítója. *Srankó László* bacsfai (Csallóköz) plébános egész csapat lelkes kántorral érkezett.

Az előadás első részében *Balogh Piusz* beszélt a szkolamozgalomról, majd az anyanyelvi gregorián jelentőségéről. Hogy a közönséget is bevonjuk, kiválasztottunk két introitust és két kommúniót, melyeknek az Éneklő Egyház

dallamai alapján én már régebben elkészítettem a szlovák nyelvű változatát. Kiosztottuk a kottákat, és a hallgatósággal közösen elénekeltük a tételeket szlovákul, majd bemutattuk őket magyarul, illetve némelyiket az eredeti latin nyelven és dallammal is. A közönség nagyon tanulékonynak bizonyult. Az igazság kedvéért azért hozzá kell tennem, hogy a kórusaim már énekelték ezeket a tételeket, különben nem fújták volna őket ilyen bátran.

Az előadás második részében *Kocsis Csaba* mutatta be az énekesiskola-profilját. Beszélt a Kodály-koncepcióról s annak továbbgondolásáról egyházzenei környezetben. Ő is hozott közösen énekelendő anyagot: először a melizmatikus *Salve Regina* tropizált változatát énekeltük el mindannyian, majd a Dániel-játék néhány egyszerűsége, ritmikus darabját. Előkerültek a csengők, a dobok és a tikfa is. A közönségnek ritmikai feladatokat is meg kellett oldania: tapssal és dobantással kísérte az éneket. Utolsó közös darabként a *Veni Pater Divine Spiritus* motet aratott nagy sikert.

Az est további részében a hallgatóság tehetett fel kérdéseket. Sokan és sokfélét kérdeztek. Csak néhány kérdést ragadnék ki: „Ezek a gyerekek tényleg hajlandóak ilyen dolgokat elénekelni?” — kérdezte az egyik kétkedő. „Mi a helyzet a mutálókkkal?” — akarta tudni az egyik szlovák kórustag. „Milyen ritmushangszereket használnak az iskolai énekórákon?” — érdeklődött a rózsahegyi zenepedagógus hölgy. „Az Orff-féle hangszereket használják?” — kérdezte ehhez kapcsolódva a várnai plébános. Elhangzott még a magyar népdal és a gregorián kapcsolatra vonatkozó kérdés is. A végén már John Cage-nél a Steve Reichnél tartottunk. A „hivatalos” program lezárása után alkalom nyílt személyes beszélgetésre is.

Elmondható tehát, hogy a vállalkozás sikeres volt, s akik eljöttek, bizonyára gazdagabban, teljesen új tapasztalatok birtokában mentek haza. Személy szerint nagyot csalódtam viszont a Zsolnai Egyetem Zenei Tanszékének tanáraiban és hallgatóiban. Én is a tanszék hallgatója vagyok ugyanis, és sokukat személyesen hívtam meg a rendezvényre. Senki nem jött el közülük. Ugyanígy nem láttam az előadáson a zsolnai egyházi iskolák tanárait, valamint a zsolnai klérus további tagjait. Pedig milyen jó lett volna, ha ők is hallják, látják mindezt. Talán majd elolvassák a több katolikus folyóiratban megjelenő beszámolót...

Összességében azért szeretnék derűlátó lenni, és hinni, hogy ez a rendezvény is hozzájárult a zsolnai egyházzene felvirágoztatásához. Nagy-nagy köszönet a magyar résztvevőknek, akik rengeteg egyéb elfoglaltságuk közepette szakítottak időt erre a misszióra!

Marosz Diána (Zsolna/Žilina)